

1 člověk a svět

Počet vyučovacích hodin za týden									Celkem
1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
2	2	3	3	3	0	0	0	0	13
Povinný	Povinný	Povinný	Povinný	Povinný					

Název předmětu	člověk a svět
Oblast	Člověk a jeho svět
Charakteristika předmětu	Obsah se týká člověka, společnosti, vlasti, přírody, zdraví a kultury. Žáci se seznamují pokud možno prakticky s těmito běžnými tématy, rozvíjejí své dovednosti, znalosti, poznatky a zkušenosti získané v rodině, přírodě, okolí a z informačních zdrojů. Do výuky tohoto předmětu jsou vetkána základní témata z ekologie, etiky a filozofie. Cílem je naučit děti vnímat klady a zápory dění kolem sebe, jakož i jednoduchost a krásu v běžném životě a v přírodě.
Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu (specifické informace o předmětu důležité pro jeho realizaci)	<p>Obsahové vymezení:</p> <p>Obsah se týká člověka, společnosti, vlasti, přírody, zdraví a kultury. Žáci se seznamují pokud možno prakticky s těmito běžnými tématy, rozvíjejí své dovednosti, znalosti, poznatky a zkušenosti získané v rodině, přírodě, okolí a z informačních zdrojů. Do výuky tohoto předmětu jsou vetkána základní témata z ekologie, etiky a filozofie. Cílem je naučit děti vnímat klady a zápory dění kolem sebe, jakož i jednoduchost a krásu v běžném životě a v přírodě.</p> <p>Tematické okruhy: Lidé kolem nás Místo kde žijeme Lidé a čas Rozmanitost přírody Člověk a jeho zdraví Etická výchova (je vyučována ve 4. a 5. ročníku)</p> <p>Časová dotace: 1., 2. ročník - 2h. / týden 3., 4., 5. ročník - 3h. / týden</p> <p>Organizace: Tento předmět je koncipován pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Některá výuka bude probíhat v rámci vycházek, výletů, exkurzí. V daném předmětu dochází ke spojování žáků z různých ročníků. Podle organizačních možností se může daná skupina ještě dělit. Ve 4. a 5. ročníku se do předmětu prolíná výuka technologií – informatika. Okruh etické výchovy se vyučuje nárazově cca 1x měsíčně 2 vyučovací hodiny.</p>
Integrace předmětů	<ul style="list-style-type: none"> • Člověk a jeho svět
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni předmětu, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků	<p>Kompetence k učení: Vyhledáváním a tříděním informací vedeme žáky k zápisům srozumitelných poznámek. Poskytujeme výběr informačních zdrojů a motivujeme žáky k vyhledávání informací k dané problematice.</p> <p>Kompetence k řešení problémů: Poukazováním na příklady z každodenního života vedeme žáky k zamýšlení se nad problémy lidského soužití a k nutnosti hledání možných zlepšení.</p>

Název předmětu	člověk a svět
	<p>Vytváříme společně se žáky pravidla skupinové práce pro efektivní rozdělování úkolů.</p> <p>Kompetence komunikativní: Vedeme žáky k obhajobě vlastního názoru, ke vzájemné toleranci, schopnosti naslouchat druhým a ke vhodnému reagování. Kompetence sociální a personální Seznamujeme žáky s etikou a morálkou a společně vytváříme pravidla vzájemného chování ve skupině a důsledně dbáme na jejich respektování. Vedeme k toleranci k menšinám, integrovaným žákům a ke vzájemné toleranci.</p> <p>Kompetence občanské: Z každodenního života vedeme žáky k zamýšlení se nad základními enviromentálními problémy. Vytváříme modelové situace - vyprovokováním k obhajobě svých práv, při postupném uvědomování svých závazků (jsem občanem společnosti).</p> <p>Kompetence pracovní: Seznamujeme žáky s bezpečností práce (z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých) a případným poskytnutím první pomoci.</p>
Způsob hodnocení žáků	<p>Při hodnocení žáků dodržujeme následující pravidla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hodnocení je motivující • využíváme popisného jazyka bez přílišného citového zabarvení • neposuzujeme osobnost dítěte • průběžně mapujeme výsledky, sledujeme pokrok • hodnotíme vzhledem k předchozímu a směrem k očekávanému stavu • hodnotíme podle individuálních schopností žáka • vedeme ke schopnosti sebehodnocení <p>Typy používaného hodnocení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slovní hodnocení • popis toho, co dítě zvládlo či nezvládlo, jakým způsobem se a na jaké úrovni se s úkolem, učivem vypořádává • je motivační, poskytující radu • sdělení dítěti a rodičům, ne o dítěti • v I., II. a III. ročníku je použito pro výsledné hodnocení na vysvědčení • je užíváno nejhojněji během všech ročníků • jsme v pravidelném kontaktu s rodiči, zákonnými zástupci, kterým průběžně sdělujeme pokroky či problémy svěřených dětí • Portfolio • shromážděné výsledky práce žáka a záznamy učitele • posiluje odpovědnost za vlastní učení • Sebehodnocení • hodnotící listy, žákovská knížka • sebehodnocení je alternativou k očekávanému

Název předmětu	člověk a svět
	<ul style="list-style-type: none"> • hodnocení vnější autoritou • vytváří zpětnou vazbu • vede k návyku dobré, poctivé práce • učí pravdivosti k sobě a k vnímání vlastní hodnoty • Klasifikace • hodnocení známkou 1 – 5 • používá se k výslednému hodnocení na vysvědčení od IV. ročníku především s ohledem na možný přestup žáka na jinou školu • Graf • zápis dosažených výstupů do grafu, využíváno především na II. stupni • je možno jej použít k výslednému hodnocení spolu s klasifikací

člověk a svět	1. ročník	
Učivo	ŠVP výstupy	
Příbuzenství a mezigenerační vztahy, funkce rodiny.	Rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, role určitých příslušníků.	
Rodina a širší okolí, mezilidské vztahy.	Rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, role určitých příslušníků.	
Práce – (duševní, fyzická) druhy zaměstnání, důležitost různých profesí.	Zná význam různých povolání, jejich potřebu, rozlišuje různé pracovní činnosti.	
Mezilidské vztahy, komunikace mezi lidmi.	Projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků i ostatních spoluobčanů. Uznává jejich přednosti a nedostatky.	
vlastnosti lidí, odlišnosti, pomoc, nesnášenlivost mezi lidmi.	Projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků i ostatních spoluobčanů. Uznává jejich přednosti a nedostatky.	
Orientace v místě bydliště, v okolí školy, prostředí školy, domova.	Dokáže namalovat jednoduchý plán bydliště a svého okolí, vyznačí v něm cestu na určité místo.	
Bezpečná cesta do školy.	Rozlišuje rizika a nebezpečí ve svém okolí.	
Působení lidí na krajinu. Krajina a její části, poloha krajiny v okolí.	Pozná umělé a přírodní prvky v krajině, vnímá a popíše estetické hodnoty a různorodost krajiny.	
	Začlení obec do části ČR. (regionu), všímá si změny ve svém okolí, městě.	
Vodstvo, půda, rostlinstvo, živočichové – v okolní krajině.	Pozná umělé a přírodní prvky v krajině, vnímá a popíše estetické hodnoty a různorodost krajiny.	
Vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, regiony ČR.	Pozná umělé a přírodní prvky v krajině, vnímá a popíše estetické hodnoty a různorodost krajiny.	
Režim dne, určování času.	Používá čas v denním rozvrhu. Vysvětlí funkci kalendáře.	
Kalendář.	Používá čas v denním rozvrhu. Vysvětlí funkci kalendáře.	

člověk a svět	1. ročník	
Průběh lidského života, proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby.		Uplatňuje poznatky o sobě, rodině, lidské společnosti, zvycích a o práci lidí.
Minulost kraje, historie a tradice regionu.		Dokáže srovnat minulost a současnost, rozliší děj v minulosti, přítomnosti, budoucnosti.
Péče o památky, obory zkoumající minulost, sled historických událostí, místní báje a pověsti.		Zná a vyjmenuje historické a kulturní památky a významné události regionu. Vypráví pověsti a báje o místě kde žije, rodný kraj, vlast, význam minulosti.
Roční období.		Pozná a popíše proměny v ročních obdobích, logicky zdůvodní podmínky života.
Země, příroda, voda, vzduch.		Uvádí příklady výskytu známých živočichů a rostlin ve svém okolí.
Koloběh vody v přírodě.		Pozná a popíše proměny v ročních obdobích, logicky zdůvodní podmínky života.
Význam přírody pro člověka.		Určuje základní přírodniny živé a neživé.
Znaky života u rostlin a živočichů.		Určuje základní přírodniny živé a neživé.
Počasí.		Vysvětlí základní pojmy počasí.
Změny skupenství, vlastnosti látek.		Provádí pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.
Porovnávání a měření veličin. Liter, metr, hodina, minuta, sekunda = základní jednotky.		Provádí pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.
Život rostlin, druhy rostlin, základní stavba těla.		Zkoumá a pozoruje průběh života rostlin, poznává základní druhy rostlin a jejich části.
Denní režim, pitný režim, osobní hygiena, ochrana zdraví.		Uplatňuje základní hygienické a preventivní návyky, projevuje se vhodně chováním a činnostmi ve vztahu ke zdraví.
Základní stavba lidského těla.		Osvojí si elementární znalosti o stavbě a funkci lidského těla a spojuje je se zdravotně preventivními návyky.
Spánek, odpočinek, pohyb, zdravá strava, nemoci a úrazy.		Popíše a vysvětlí životní potřeby a projevy, zná základní funkce lidského těla.
Lidské tělo – lidské smysly.		Popíše a vysvětlí životní potřeby a projevy, zná základní funkce lidského těla.
Bezpečné chování v silničním provozu chodce a cyklisty.		Uplatňuje základní pravidla bezpečnosti silničního provozu.
Dopravní značky a pravidla silničního provozu, žádost o pomoc.		Uplatňuje základní pravidla bezpečnosti silničního provozu.
Situace hromadného ohrožení a mimořádné situace, bezpečné chování v rizikovém prostředí.		Zná zásady správného chování v jednání s cizími lidmi, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě. Zná důvody dodržování pokynů dospělých při mimořádných událostech.

člověk a svět	2. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
příbuzenství a mezigenerační vztahy, funkce rodiny. Rodina a širší okolí, mezilidské vztahy		Rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, role určitých příslušníků.
práce – (duševní, fyzická) druhy zaměstnání, důležitost různých profesí		Zná význam různých povolání, jejich potřebu, rozlišuje různé pracovní činnosti.
mezilidské vztahy, komunikace mezi lidmi, vlastnosti lidí, odlišnosti, pomoc neshášenlivost mezi lidmi		Projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků i ostatních spoluobčanů. Uznává jejich přednosti a nedostatky.
orientace v místě bydliště, v okolí školy, bezpečná cesta do školy, prostředí školy, domova		Dokáže namalovat jednoduchý plán bydliště a svého okolí, vyznačí v něm cestu na určité místo. Rozlišuje rizika a nebezpečí svém okolí.

člověk a svět	2. ročník	
působení lidí na krajinu. Krajina a její části, poloha krajiny v okolí , vodstvo, půda, rostlinstvo, živočichové – v okolní krajině		Pozná umělé a přírodní prvky v krajině, vnímá a popíše estetické hodnoty a různorodost krajiny.
vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, regiony ČR		Začlení obec do části ČR. (regionu), všímá si změny ve svém okolí, městě.
režim dne určování času, kalendář.		dokáže srovnat minulost a současnost, rozliší děj v minulosti , přítomnosti, budoucnosti. Používá čas v denním rozvrhu. Vysvětlí funkci kalendáře.
průběh lidského života, proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, tradice v regionu.		uplatňuje poznatky o sobě, rodině, lidské společnosti, zvycích a o práci lidí.
minulost kraje, historie regionu (významné události, sled historických událostí) předků. Péče o památky, obory zkoumající minulost, sled historických událostí, místní báje a pověsti.		zná a vyjmenuje historické a kulturní památky a významné události regionu. Vypráví pověsti a báje o místě kde žije, rodný kraj, vlast,význam minulosti.
roční období, voda, vzduch, Země, příroda		přírody pozná a popíše proměny v ročních obdobích, logicky zdůvodní podmínky života
koloběh vody v přírodě, vzduch + voda pro život, skupenství, význam pro člověka znaky života u rostlin a živočichů, počasí.		uvádí příklady výskytu známých živočichů a rostlin ve svém okolí, živá a neživá příroda, určuje základní přírodniny, vysvětlí základní pojmy počasí
změny skupenství, vlastností, porovnávání a měření veličin. Litr, metr, hodina, minuta, sekunda = základní jednotky. Život rostlin, druhy rostlin, základní stavba těla.		provádí pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů. Zkoumá a pozoruje průběh života rostlin, poznává základní druhy rostlin a jejich částí.
denní režim, pitný režim, osobní hygiena, ochrana zdraví, základní stavba lidského těla.		uplatňuje základní hygienické a preventivní návyky, projevuje se vhodně chováním a činnostmi ve vztahu ke zdraví. Osvojí si elementární znalosti o stavbě a funkci lidského těla a spojuje je se zdravotně preventivními návyky
spánek, odpočinek, pohyb, zdravá strava, nemoc, úrazy, lidské tělo – lidské smysly. Bezpečné chování v silničním provozu chodce a cyklisty.		popíše a vysvětlí životní potřeby a projevy, zná základní funkce lidského těla. uplatňuje základní pravidla silničního provozu.
situace hromadného ohrožení a mimořádné situace, bezpečné chování v rizikovém prostředí. Dopravní značky a pravidla silničního provozu, žádost o pomoc.		zná zásady správného chování v jednání s cizími lidmi, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě. Zná důvody dodržování pokynů dospělých při mimořádných událostech. Zná a orientuje se v základních dopravních značkách a pravidlech.

člověk a svět	3. ročník	
Učivo		ŠVP výstupy
příbuzenství a mezigenerační vztahy, funkce rodiny. Rodina a širší okolí, mezilidské vztahy		rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, role určitých příslušníků
práce – (duševní, fyzická) druhy zaměstnání, důležitost různých profesí		zná význam různých povolání, jejich potřebu, rozlišuje různé pracovní činnosti
mezilidské vztahy, komunikace mezi lidmi, vlastnosti lidí, odlišnosti, pomoc nesnášenlivost mezi lidmi		projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků i ostatních spoluobčanů. Uznává jejich přednosti a nedostatky
orientace v místě bydliště, v okolí školy, bezpečná cesta do školy, prostředí školy, domova		dokáže namalovat jednoduchý plán bydliště a svého okolí, vyznačí v něm cestu na určité místo. Rozlišuje rizika a nebezpečí svém okolí
působení lidí na krajinu. Krajina a její části, poloha krajiny v okolí , vodstvo, půda, rostlinstvo, živočichové – v okolní krajině		pozná umělé a přírodní prvky v krajině, vnímá a popíše estetické hodnoty a různorodost krajiny

člověk a svět	3. ročník	
vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, regiony ČR		začlení obec do části ČR. (regionu), všímá si změny ve svém okolí, městě.
režim dne určování času, kalendář.		dokáže srovnat minulost a současnost, rozliší děj v minulosti , přítomnosti, budoucnosti. Používá čas v denním rozvrhu. Vysvětlí funkci kalendáře.
průběh lidského života, proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, tradice v regionu		uplatňuje poznatky o sobě, rodině, lidské společnosti, zvycích a o práci lidí.
minulost kraje, historie regionu (významné události, sled historických událostí) předků. Péče o památky, obory zkoumající minulost, sled historických událostí, místní báje a pověsti.		zná a vyjmenuje historické a kulturní památky a významné události regionu. Vypráví pověsti a báje o místě kde žije, rodný kraj, vlast,význam minulosti
roční období, voda, vzduch, Země, příroda		pozná a popíše proměny v ročních obdobích, logicky zdůvodní podmínky života
koloběh vody v přírodě, vzduch + voda pro život, skupenství, význam pro člověka znaky života u rostlin a živočichů, počasí		uvádí příklady výskytu známých živočichů a rostlin ve svém okolí, živá a neživá příroda, určuje základní přírodniny, vysvětlí základní pojmy počasí
změny skupenství, vlastností, porovnávání a měření veličin. Litř, metr, hodina, minuta, sekunda = základní jednotky. Život rostlin, druhy rostlin, základní stavba těla.		provádí pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů. Zkoumá a pozoruje průběh života rostlin, poznává základní druhy rostlin a jejich částí.
denní režim, pitný režim, osobní hygiena, ochrana zdraví, základní stavba lidského těla		uplatňuje základní hygienické a preventivní návyky, projevuje se vhodně chováním a činnostmi ve vztahu ke zdraví. Osvojí si elementární znalosti o stavbě a funkci lidského těla a spojuje je se zdravotně preventivními návyky
spánek, odpočinek, pohyb, zdravá strava, nemoc, úrazy, lidské tělo – lidské smysly. Bezpečné chování v silničním provozu chodce a cyklisty.		popíše a vysvětlí životní potřeby a projevy, zná základní funkce lidského těla. uplatňuje základní pravidla silničního provozu
situace hromadného ohrožení a mimořádné situace, bezpečné chování v rizikovém prostředí. Dopravní značky a pravidla silničního provozu, žádost o pomoc.		zná zásady správného chování v jednání s cizími lidmi, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě. Zná důvody dodržování pokynů dospělých při mimořádných událostech. Zná a orientuje se v základních dopravních značkách a pravidlech

člověk a svět	4. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
Učivo		ŠVP výstupy
• soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, obchod, zájmové spolky, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“		• uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
• chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie, přiznání omylu, dohoda se spolužáky		• uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
• právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, duševních hodnot		rozezná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a porušují základní lidská práva

člověk a svět	4. ročník	
<ul style="list-style-type: none"> vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze - užití 		orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy
<ul style="list-style-type: none"> základní globální problémy – sociální problémy, konzumní společnost, globální problémy přírodního prostředí 		<ul style="list-style-type: none"> zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných jiných zemích
<ul style="list-style-type: none"> obec, bydliště, místní krajina – poloha v krajině, státu 		<ul style="list-style-type: none"> žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
<ul style="list-style-type: none"> okolní krajina - orientační body a linie, světové strany 		<ul style="list-style-type: none"> určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
<ul style="list-style-type: none"> mapy obecně zeměpisné a tématické – obsah, grafika, vysvětlivky 		<ul style="list-style-type: none"> určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě rozděluje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
<ul style="list-style-type: none"> regiony ČR- Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služba a obchod 		<ul style="list-style-type: none"> určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
<ul style="list-style-type: none"> naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly 		<ul style="list-style-type: none"> rozděluje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
<ul style="list-style-type: none"> Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování (VEGS) 		<ul style="list-style-type: none"> zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných jiných zemích
<ul style="list-style-type: none"> současnost a minulost v proměnách způsobu života (bydlení, předměty denní potřeby,...), průběh lidského života 		<ul style="list-style-type: none"> srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
<ul style="list-style-type: none"> minulost kraje, naši předkové, domov, vlast, rodný kraj, naše dějiny (Staré pověsti české,...) 		<ul style="list-style-type: none"> žák pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
<ul style="list-style-type: none"> regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost 		<ul style="list-style-type: none"> rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
<ul style="list-style-type: none"> státní svátky a významné dny (viz.pozn.) 		<ul style="list-style-type: none"> objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
<ul style="list-style-type: none"> archivy, knihovny, muzea, galerie 		<ul style="list-style-type: none"> využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i

člověk a svět	4. ročník	
		movitých kulturních památek
<ul style="list-style-type: none"> • životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí 		<ul style="list-style-type: none"> • žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
<ul style="list-style-type: none"> • nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětvávání, vznik půdy a její význam 		<ul style="list-style-type: none"> • žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
<ul style="list-style-type: none"> • Vesmír a Země – Sluneční soustava, den a noc, roční období 		<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
<ul style="list-style-type: none"> • rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva 		<ul style="list-style-type: none"> • stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
<ul style="list-style-type: none"> • okolní krajina – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí 		<ul style="list-style-type: none"> • zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
<ul style="list-style-type: none"> • znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla, (rostliny, houby, živočichové), význam v přírodě a pro člověka 		<ul style="list-style-type: none"> • žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
<ul style="list-style-type: none"> • chování k přírodě (ochrana přírody, odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, odpady, živelné pohromy a ekologické katastrofy) -vliv na zdraví člověka 		<ul style="list-style-type: none"> • stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí • zhodnotí i některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
<ul style="list-style-type: none"> • pokus, postup, vyhodnocení (z výše uvedeného) 		<ul style="list-style-type: none"> • založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince 		<ul style="list-style-type: none"> • žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
<ul style="list-style-type: none"> • péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy 		<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí i některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat • žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života • účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob • uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v mediích (MV), služby odborné pomoci 		<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou

člověk a svět	4. ročník	
• návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače		• předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
• nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana;		• uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou • ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
• partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu), biologické a psychické změny v dospívání, včetně intimní hygieny		• uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
Položit základ vztahům ve skupině. Jméno a jedinečnost každého člověka.		Dítě si má uvědomit vlastní jedinečnost, jedinečnost druhého a učit se ji respektovat
Položit základy soustředění a vnímat ne-obyčejně obyčejné věci.		Dítě se má učit vnímat „řeč“ obyčejných věcí kolem sebe, protože správně vidíme jen srdcem. Dítě si má procvičit základy soustředění a prosociálního chování.
Soustředění, zvuky kolem nás, ticho.		Dítě se má učit naslouchat zvukům kolem sebe a vnímat své okolí. Dítě si má procvičit základy soustředění a objevit naslouchání ticha
Žijeme v rodině. Kdo je má rodina a proč je mám rád. Poděkování za rodiče.		Dítě má prožít pozitivní zážitek z věci, kterou má rádo, a z projevů důvěry a lásky. Dítě si má uvědomit místo ve své rodině.
Pomoc přijímat a pomoc poskytovat.		Dítě si má uvědomit, co kladného i záporného umí svou rukou vyjádřit. Dítě si má uvědomit, jak může druhým pomáhat, co může udělat pro své kamarády a rodinu.
Slavení a oslava jako prostor setkávání a obdarovávání. Dar jako znamení lásky		Dítě si má přiblížit atmosféru oslavy jako přátelského setkání u společného stolu, se společným jídlem a s dárky a připomenout si oslavu svých narozenin. Dítě si má uvědomit, že společný stůl je znamením společenství a dárky znamenají radost pro dávajícího i pro obdarovaného.
Vánoce, Velikonoce a další svátky.		Dítě se má seznámit se svátky slavenými v České republice.
Dobro vs. zlo na světě.		Dítě si má uvědomit, že může dál šířit dobro a radost.
Základy slušného chování		Dítě se má seznámit s pravidly slušného chování.

člověk a svět	5. ročník	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • Kompetence k učení • Kompetence k řešení problémů • Kompetence komunikativní • Kompetence občanské • Kompetence pracovní 	
Učivo		ŠVP výstupy
• soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, obchod, zájmové spolky, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“		rozezná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a porušují základní lidská práva
• chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie, přiznání omylu, dohoda se spolužáky		• žák vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) • rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory,

člověk a svět	5. ročník	
		<p>popř.připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
<ul style="list-style-type: none"> právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, duševních hodnot 		<ul style="list-style-type: none"> žák vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
<ul style="list-style-type: none"> vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; peníze - užití 		<p>orientuje se v základních formách vlastností, používá peníze v běžných situacích, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje základní formy vlastnictví; používá peníze v běžných situacích
<ul style="list-style-type: none"> základní globální problémy – sociální problémy, konzumní společnost, globální problémy přírodního prostředí 		<p>stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí</p>
<ul style="list-style-type: none"> obec, bydliště, místní krajina – poloha v krajině, státu 		<ul style="list-style-type: none"> poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)
<ul style="list-style-type: none"> okolní krajina - orientační body a linie, světové strany 		<ul style="list-style-type: none"> žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
<ul style="list-style-type: none"> mapy obecně zeměpisné a tématické – obsah, grafika, vysvětlivky 		<ul style="list-style-type: none"> rozlišuje mezi náčrtů, plánů a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
<ul style="list-style-type: none"> regiony ČR- Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služba a obchod 		<ul style="list-style-type: none"> poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města) vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných jiných zemích
<ul style="list-style-type: none"> naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly 		<ul style="list-style-type: none"> vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných jiných zemích
<ul style="list-style-type: none"> Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování (VEGS) 		<ul style="list-style-type: none"> zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i jiných jiných zemích
<ul style="list-style-type: none"> současnost a minulost v proměnách způsobu života (bydlení, předměty denní potřeby,...), průběh lidského života 		<ul style="list-style-type: none"> žák pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
<ul style="list-style-type: none"> minulost kraje, naši předkové, domov, vlast, rodný kraj, naše dějiny (Staré pověsti české,...) 		<ul style="list-style-type: none"> rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik

člověk a svět	5. ročník	
		<ul style="list-style-type: none"> • srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků • objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
<ul style="list-style-type: none"> • regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost 		<ul style="list-style-type: none"> • srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifíků • objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
<ul style="list-style-type: none"> • státní svátky a významné dny (viz.pozn.) 		<ul style="list-style-type: none"> • objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů
<ul style="list-style-type: none"> • archivy, knihovny, muzea, galerie 		<ul style="list-style-type: none"> • využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
<ul style="list-style-type: none"> • podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí 		<ul style="list-style-type: none"> • žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
<ul style="list-style-type: none"> • nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam 		<ul style="list-style-type: none"> • žák objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
<ul style="list-style-type: none"> • Vesmír a Země – Sluneční soustava, den a noc, roční období 		<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
<ul style="list-style-type: none"> • rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva 		<ul style="list-style-type: none"> • zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
<ul style="list-style-type: none"> • okolní krajina – zemský životní povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí 		<ul style="list-style-type: none"> • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
<ul style="list-style-type: none"> • znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla, (rostliny, houby, živočichové), význam v přírodě a pro člověka 		<ul style="list-style-type: none"> • porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
<ul style="list-style-type: none"> • chování k přírodě (ochrana přírody, odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, odpady, živelné pohromy a ekologické katastrofy) -vliv na zdraví člověka 		<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotí i některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
<ul style="list-style-type: none"> • pokus, postup, vyhodnocení (z výše uvedeného) 		<ul style="list-style-type: none"> • založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu
<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince 		<ul style="list-style-type: none"> • žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života • rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
<ul style="list-style-type: none"> • péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika; reklamní vlivy 		<ul style="list-style-type: none"> • žák využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života • účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, bezpečné chování v silničním 		<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových

člověk a svět	5. ročník	
provozu v roli chodce a cyklisty, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích (MV), služby odborné pomoci		situacích simulujících mimořádné události
<ul style="list-style-type: none"> • návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače 		<ul style="list-style-type: none"> • předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
<ul style="list-style-type: none"> • nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; 		<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
		<ul style="list-style-type: none"> • ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
<ul style="list-style-type: none"> • partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu), biologické a psychické změny v dospívání, včetně intimní hygieny 		<ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku
Položit základ vztahům ve skupině. Jméno a jedinečnost každého člověka.		Dítě si má uvědomit vlastní jedinečnost, jedinečnost druhého a učit se ji respektovat
Položit základy soustředění a vnímat ne-obyčejně obyčejné věci.		Dítě se má učit vnímat „řeč“ obyčejných věcí kolem sebe, protože správně vidíme jen srdcem. Dítě si má procvičit základy soustředění a prosociálního chování.
Soustředění, zvuky kolem nás, ticho.		Dítě se má učit naslouchat zvukům kolem sebe a vnímat své okolí. Dítě si má procvičit základy soustředění a objevit naslouchání ticha
Žijeme v rodině. Kdo je má rodina a proč je mám rád. Poděkování za rodiče.		Dítě má prožít pozitivní zážitek z věci, kterou má rádo, a z projevů důvěry a lásky. Dítě si má uvědomit místo ve své rodině.
Pomoc přijímat a pomoc poskytovat.		Dítě si má uvědomit, co kladného i záporného umí svou rukou vyjádřit. Dítě si má uvědomit, jak může druhým pomáhat, co může udělat pro své kamarády a rodinu.
Slavení a oslava jako prostor setkávání a obdarovávání. Dar jako znamení lásky		Dítě si má přiblížit atmosféru oslavy jako přátelského setkání u společného stolu, se společným jídlem a s dárky a připomenout si oslavu svých narozenin. Dítě si má uvědomit, že společný stůl je znamením společenství a dárky znamenají radost pro dávajícího i pro obdarovaného.
Vánoce, Velikonoce a další svátky.		Dítě se má seznámit se svátky slavenými v České republice.
Dobro vs. zlo na světě.		Dítě si má uvědomit, že může dál šířit dobro a radost.
Základy slušného chování		Dítě se má seznámit s pravidly slušného chování.